

Sesja organizowana przy wsparciu finansowym Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży

Języki konferencji:
polski i niemiecki
(tłumaczenie symultaniczne)

Miejsce obrad:
Centrum Obsługi Zwiedzających
Państwowe Muzeum na Majdanku
ul. Droga Męczenników Majdanka 67
20-325 Lublin

Szczegółowe informacje:
Państwowe Muzeum na Majdanku
tel. 81 710 28 21
fax 81 710 28 65
sekretariat@majdanek.eu

MAJDANEK MIEJSCE PAMIĘCI
I MUZEUM

Pedagogika pamięci

O teorii i praktyce edukacji historycznej w miejscach zbrodni nazistowskich

W 2015 roku ukazały się w języku niemieckim dwie książki na temat edukacji w muzeach upamiętniających zbrodnię III Rzeszy. Pierwsza to wydana w Niemczech publikacja zbiorowa zatytułowana *Gedenkstättenpädagogik. Kontext, Theorie und Praxis der Bildungsarbeit zu NS-Verbrechen*. Omawia ona różne aspekty dotyczące historii i teraźniejszości niemieckich Gedenkstätten pod kątem ich oddziaływania społecznego i działalności edukacyjnej.

Druga praca nosi tytuł *Zur Pädagogik der Erinnerung. Bedingungen, Ziele und Methoden historischer Bildung in Gedenkstätten*. Jest to wydana nakładem Państwowego Muzeum na Majdanku antologia artykułów opublikowanych pierwotnie w języku polskim, która stanowi próbę opisu miejsc historycznych w byłych nazistowskich obozach jako instytucji edukacyjnych i środowisk dydaktycznych.

Wydanie wspomnianych książek, ale także kilku innych opublikowanych w ostatnich latach opracowań poruszających problematykę muzeów w przestrzeniach poobozowych, jest dobrą okazją do spojrzenia w sposób porównawczy na działalność edukacyjną tych instytucji w Polsce i Niemczech.

Głównym celem sesji jest prezentacja ujęć teoretycznych, które w obydwu krajach próbują definiować tożsamość, status ontologiczny i działalność edukacyjną muzeów w miejscach pamięci II wojny światowej. Ma ona również być forum dyskusyjnym na temat istoty historycznego uczenia się

(J. Rüsen) w tego typu instytucjach, szczególnie w kontekście stosunków polsko-niemieckich oraz polskiej i niemieckiej kultury pamięci. Pojawia się w tym obszarze szereg ważnych pytań, zagadnień i wyzwań, w tym m.in.:

- potrzeba określenia i terminologicznego uporządkowania kluczowych pojęć odnoszących się do pracy pedagogicznej w miejscach pamięci w Polsce i Niemczech;
- pogłębienie refleksji nad pamięcią i miejscami pamięci (w sensie *lieux de mémoire*) jako kategoriami/celami pracy dydaktycznej w muzeach upamiętniania in situ (z uwzględnieniem stosunków polsko-niemieckich);
- podjęcie polsko-niemieckiej dyskusji na temat aktualnego stanu i perspektyw badań nad edukacją w miejscach pamięci w Polsce i Niemczech oraz niezbędnych działań w zakresie systematyzacji tej problematyki i stworzenia jej naukowej podbudowy;
- organizacja transferu wiedzy teoretycznej i empirycznej w środowisku muzealnym (doskonalenie zawodowe kadr muzealnych działów edukacyjnych);
- popularyzacja tzw. dobrych praktyk w zakresie historycznego uczenia się w miejscach pamięci w ramach polsko-niemieckiej wymiany młodzieży.

Pedagogika pamięci

O teorii i praktyce na edukacji historycznej w miejscach zbrodni nazistowskich

Sesja polskich i niemieckich muzeów martyrologicznych

Państwowe Muzeum na Majdanku w Lublinie
5-6 października 2017

PROGRAM

5 października 2017 czwartek

9.45 **Tomasz Kranz** (Państwowe Muzeum na Majdanku), **Stephan Erb** (Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzi w Poczdamie): Powitanie

Konteksty kulturowe, pojęcia, koncepcje

10.00–10.30 **Robert Traba** (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie): Muzeum martyrologiczne versus Gedenkstätte. Kilka refleksji o znaczeniu pojęć dla kultury historycznej w Polsce i Niemczech na kanwie projektu badawczego *Polsko-niemieckie miejsca pamięci*

10.30–11.00 **Tomasz Kranz** (Państwowe Muzeum na Majdanku): Muzea w poobozowych miejscach pamięci w kontekście społecznym i dydaktycznym

11.00–11.15 Pytania i dyskusja

11.15–11.45 Przerwa na kawę

11.45–12.15 **Elke Gryglewski** (Gedenkstätte Haus der Wannsee-Konferenz w Berlinie): Gedenkstättenpädagogik – zagadnienia teoretyczne i metodologiczne

12.15–12.45 **Wiesław Wysok** (Państwowe Muzeum na Majdanku): Główne założenia koncepcji pedagogiki pamięci

12.45–13.00 Pytania i dyskusja

13.00–14.30 Przerwa obiadowa

Doświadczenia dydaktyczne

14.45–16.00 **Perspektywa pedagogów muzealnych**
Jolanta Laskowska (Państwowe Muzeum na Majdanku), **Piotr Tarnowski** (Muzeum Stutthof w Sztutowie), **Stephanie Bohra** (Gedenkstätte und Museum Sachsenhausen), **Gudrun Blohberger** (KZ-Gedenkstätte Mauthausen)

16.00–16.15 Pytania i dyskusja

16.15–16.45 **Perspektywa nauczycieli**
Norbert Busch (Gymnasium Bethel w Bielefeld), **Magdalena Kosior-Szychiewicz** (Liceum Ogólnokształcące im. I. J. Paderewskiego w Lublinie)

16.45–17.15 **Perspektywa uczniów**
Gymnasium Bethel w Bielefeld, Liceum Ogólnokształcące im. I. J. Paderewskiego w Lublinie

17.15–17.30 **Pozaszkolna wymiana młodzieży**
Monika Drag (Fundacja Nowy Staw w Lublinie)

17.30–17.45 Pytania i dyskusja

17.45–18.00 Przerwa na kawę

18.00–19.30 **Dyskusja panelowa**
W stronę dydaktyki muzeów upamiętniania? Próba krytycznego bilansu dorobku, kierunków i tendencji w zakresie rozwoju myślenia dydaktycznego i działalności edukacyjnej w miejscach pamięci.
Renata Kobylarz-Buła (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu), **Christian Angerer** (KZ-Gedenkstätte Mauthausen), **Alicja Bartuś** (Fundacja na Rzecz Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzi w Oświęcimiu), **Oliver von Wrochem** (KZ-Gedenkstätte Neuengamme), **Marta Berecka** (Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu). Moderator: **Mariusz Ausz** (Instytut Historii UMCS w Lublinie)

20.00 Kolacja

6 października 2017 piątek

Edukacja w miejscach pamięci – miejsca pamięci w edukacji

Tendencje w szkolnym i pozaszkolnym nauczaniu historii II wojny światowej w Polsce i Niemczech i ich znaczenie dla muzeów na terenach dawnych obozów

10.00–10.20 **Andrzej Stępnik** (Instytut Historii UMCS w Lublinie)

10.20–10.40 **Christoph Spieker** (Geschichtsort Villa ten Hompel w Münster)

10.40–11.00 **Stephan Erb** (Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzi w Poczdamie)

11.00–11.20 **Elżbieta Pasternak** (Fundacja na Rzecz Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzi w Oświęcimiu)

11.20–11.40 Pytania i dyskusja

11.40–12.10 Przerwa na kawę

12.10–12.35 **Bert Pampel** (Stiftung Sächsische Gedenkstätten w Dreźnie): Edukacja w miejscach pamięci w świetle badań socjologicznych

12.35–13.00 **Mirella Rusek** (Państwowe Muzeum na Majdanku): Muzeum martyrologiczne w pytaniach zwiedzających na przykładzie Państwowego Muzeum na Majdanku

13.00–13.20 Pytania i dyskusja

13.20–13.30 **Tomasz Kranz**: Podsumowanie i zakończenie seminarium

13.30–15.00 Obiad i wyjazd uczestników

„Pojawia się w tym obszarze szereg ważnych pytań, na przykład o podjęcie polsko-niemieckiej dyskusji na temat aktualnego stanu i perspektyw badań nad edukacją w miejscach pamięci w Polsce i Niemczech”